MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BIRINE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

Cilt: 13 | 2 EKİM 1950 | SAYI 610

GENELGELER:

ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 70/428

2919

1-X-1950

ÖZET:
Okulların 1950 — 51 ders yılına başlaması münasebetiyle Millî Eğitim Bakanının Radyoda yaptığı konuşma.

Muhterem vatandaşlarım,

Okullarımızın 1950-1951 ders yılına başlaması vesilesiyle sizlerle ve bilhassa öğretmen arkadaşlarımız ve öğrencilerimizle bir konuşma yapmayı faydalı buldum.

Millî Eğitim camiasına dâhil öğretmen arkadaşlarımızın büyük vazifesi; üzerinde doğup büyümekle ölünceye kadar iftihar duyacağımız bu aziz vatanı, şerefli mazisine lâyık bir şekilde, muasır büyük milletlerin vatanları seviyesine yükseltmektir. Bu vatanın müreffeh, mamur ve her zaman için çok kuvvetli bir hale gelebilmesi, ancak bağrında yaşıyan insanların kıymetli ve kemale erişmiş olmalariyle mümkündür. O halde; ana ve büyük dâva, çocuklarımızı bu vasıfta yetiştirebilmek dâvasıdır. Bu işte ne kadar muvaffak olursak, yani bu vatanda doğan bahtiyar Türk çocuklarını ne kadar titiz bir şekilde ve iyi evsafta yetiştirebilirsek; yani teker teker Türk milletinin bütün fertlerini her hususta ne kadar mükemmel bir şekilde hayata hazırlıyabilirsek vazifemizi o kadar tam yapmış olacağız. Ve bu suretle Türk cemiyetine en büyük hizmeti yapmış olan insanların huzurunu duyacağız.

Bu memleket fakirse onu zenginleştirecek bilgili ve çalışkan insanları yetiştirmek bizim borcumuzdur.

Bu memleketin hâlâ birçok kasabalarına bile muntazam bir yolla gidilmek mümkün değilse bunu yapacak insanları yetiştirmek bizim borcumuzdur.

Bu memleketin hâlâ birçok köyleri doktorun şifalı elinden mahrum ve millet bu yüzden mustaripse bu ıstıraba son verecek insanları yetiştirmek gene bizim borcumuzdur.

Hulâsa, bu mübarek yurdu en kısa zamanda mânen ve maddeten bir cennet haline getirecek ve icabında bu cennet vatan uğrunda hayatını seve seve verecek vatanperver, ahlâklı Türk gençlerini yetiştirmek bizim şerefli ve mukaddes borcumuzdur.

İşte biz vazifemizi böyle asil, böyle büyük ve böyle ağır görüyoruz. Fakat bu vazifenin altından şerefimizle kalkacağımıza da inanmış bulunuyoruz. Bu kadar büyük bir vazifenin sahibi ve insan yaratmak sanatının sanatkârı öğretmendir. İnanıyoruz ki Türk öğretmeni bu vazifesinde ne kadar muvaffak olursa bu millet ve memleketin yüzü o kadar çabuk gülecektir.

Gezdiğim birçok yerlerde temas etmek imkânını bulduğum öğretmen arkadaşlarımla konuşurken söylediğim bir sözü burada tekrar etmek isterim.

Milletimiz, dünya durdukça, gün görmüş bayrağının altında hür ve müstakil, efendi bir millet olarak yaşıyacaksa - ki buna iman ediyoruz - bu, Türk öğretmeninin ve mürebbisinin büyük eseri olacaktır. Öğretmen, bu şerefli vazifesini bihakkın yapamadığı gün milletin ve vatanın istikbali tehlikeye düşebilir.

İşte bu inanç ve kanaatledir ki vazifesini hakkiyle yapan, çocuklarımızı binbir feragat ve fedakârlıkla yetiştirmek için ömrünü tüketen aziz Türk öğretmenini eli öpülecek bir insan olarak muhabbet ve hürmetle selâmlıyorum.

Bu kadar ağır vazifelerine kısaca temas ettiğimiz öğretmenin bu işi nasıl başarabileceği mevzuu üzerinde durmak isterim:

Hâtırasını hürmetle anacağım bir musiki hocam, derslerinde bize fırsatlar yaratarak vatan muhabbetini ve millet sevgisini aşılardı. Millî hislerimin kaynağını aradığım zaman mahdut insanlar arasında bu hocamın muhterem simasını her zaman hatırlarım.

Hocamız, ortaokul sıralarında bize derdi ki:

«Diğer hocalarınızın size nasıl ders verdiğini merak ediyorum»

Onun merak ettiği hâdise bizce malûmdu. Fizik hocamız sadece fizik öğretirdi. Matematik hocamız sadece muadele çözdürürdü. Biz onlardan, bahsettiğim hocamızdan dinlediklerimize benzer ve bizi içimizden kavrayıp sarsan sözler ve telkinler duymazdık.

Bu; öğretmenlerimizin sadece ve mahdut mânasiyle öğretmen kalmalarından ve asıl büyük mürebbilik vasıflarını ve vazifelerini unutmuş olmalarından ileri geliyordu. Artık şu bir bedahettir ki ahlâkan zayıf, memleket ve millet sevgisinden mahrum, şahsî menfaatlerini ve zevklerini her şeyin üstünde tutan ve bu yüzden sırasında yalancı, sırasında dalkavuk ve riyakâr ve sırasında küstah ve saygısız bir insan, ne kadar bilgili olursa olsun, cemiyet için faydalı olamaz. O halde, çocuklarımızı, programların icabettirdiği bilgilerle teçhiz etmekle beraber, onları bilhassa ahlâklı ve vatanperver birer insan olarak yetiştirmek zorundayız. Ve bu da ancak öğretmenin kendisini sadece ve dar mânasiyle öğretmen değil ayni zamanda ve bilhassa bir mürebbi bilmesiyle kabil olabilecektir. Bu mevzu üzerinde hassasiyetle durmak mecburiyetindeyiz.

Ahlâklı ve vatanperver gençler yetiştirmekten bahsettik. Biz vatanperverliği vazifelerin en güçü telâkki ediyoruz. Çünkü vatanperver olan insan, vatanını çok seven, milletini çok seven ve bu itibarla mensup bulunduğu topluluğun bütün ıstıraplarına merhem olmak mecburiyetini gönlünde hisseden ve bunun için de çok fazla çalışan, bu uğurda yapamıyacağı hiçbir fedakârlık tasavvur edilmiyen insandır. O halde biz, vatanperver olduğunu iddia ettiği halde, bütün zamanını, çalışmakla geçirmeyip tembel tembel israf eden, sene sonlarında hocasından numara almak için akla gelmez tedbirler peşinde koşan ve tek emeli, diploma elde etmek olan gençten ve onun vatanperverliğinden hiçbir şey anlamıyoruz ve anlamıyacağız.

Kendisinden pek çok vazifeler beklenen gencin bu isteklere cevap verecek şekilde hazırlanacağı yerde hattâ vatan mevzuunda lâfu güzafla vakit geçirmesi bizim anladığımız gerçek milliyetçiliğin karakterine aykırıdır.

Vatanperver olarak yetiştireceğimiz çocuklarımızın meselâ kopyacılık illetinden uzak kalmasını istemek hakkımızdır. Niçin?

Çünkü, kopya en basit mânasiyle kendisine ait olmıyan bilgileri başkasından çalmak demektir. Bu, vatanperverlikle telifi kabil olmıyan hırsızlığın temel taşıdır. Kopya yapan çocuk hocasını aldatıp hakkı olmıyan numarayı alacak, hakkı olmadan lise ve üniversiteden mezun olacak ve bu diplomalara dayanarak devletten hizmet ve para bekliyecektir. Ve diplomasına rağmen cahil olduğu için doktorsa kendisinden şifa bekliyen hastasını öldürecek, mühendis ise az para ile yapılması mümkün olan bir işi milletin pek çok parasını harcıyarak yapacak, hukukçu ise elbette adaleti rencide edecek, hulâsa bütün hayatı boyunca mensup bulunduğu cemiyete belki de hissetmeden birçok zararlar ika edecektir.

Meseleyi böylece vazettiğimiz takdirde hakikaten vatanperver olan gencin kopya yapmaması lâzımdır. Öğretmen - mürebbi arkadaşlarımızın bu meseleyi bütün ciddiyetiyle ele almaları icabeder.

Bu sözlerimi dinliyen sevgili çocuklarımızın kendi kendilerine, bundan sonra ne pahasına olursa olsun kopya yapmamak için yemin ettiklerini işitir gibiyim. Elbetteki buna yemin edenler tek çıkar yolun çalışma olduğunu bilecekler ve senelerini başarı ile sona erdireceklerdir.

Yeni ders yılına başlarken, öğretmen arkadaşlarımızın bu ruh ve imanla ve daima birbirlerini teyit ve takviye ederek, Türk çocuklarını yapıcı bir vatanperverlik şuuru ile, onlara şerefli mazimizi, tarihimizi, sanat ve edebiyatımızı, ecdadımızın feragat ve fedakârlıklarını tanıtarak, vatanın; çalışkan, bilgili, ahlâki ve karakter sahibi, hür düşünceli ve birbirlerini seven gençlerin omuzlarında yükselebileceğini telkin etmelerini ve çocuklarımızı; küçüklere, düşkün ve âcizlere her zaman yardımcı, büyüklere hürmetkâr olarak yetiştirmelerini ısrarla istiyeceğiz.

Bu arada son günlerin ıstırap verici bir iki hâdisesine dokunmadan geçemiyeceğim:

Kendilerince hangi sebebe dayanırsa dayansın, hocasına el kaldırmak bedbahtlığında bulunan öğrencilerden bahsetmek istiyorum. Bu hâdiseler umumiyetle talebenin not almak ve sınıf geçmek endişelerinden doğmaktadır.

Biz öğretmenleri, ivaz ve garez besliyerek talebelerinin notlarını kırmak küçüklüğünden münezzeh, çocuklara hak ettikleri notları veren insanlar olarak telâkki ediyoruz. Bu itibarla; öğrenci, öğretmeninden başka hiçbir kimseden ve hiçbir makamdan fazla not alabileceği ümidine kapılmamalıdır. Bu cihete işaret ederken nadir de olsa bu gibi küçüklüklere tenezzül eden bazı öğretmenlerin

mevcudiyetini biliyoruz. Biz bir yandan öğretmenin not verme hakkına hudutsuz hürmetkâr ve riayetkâr olurken not takdir etme hakkını suiistimal eden bu öğretmenler hakkında da en şiddetli cezaları tatbik edeceğiz.

Bugün not almak için hocasına el kaldıran bir çocuğun yarın, parasını almak için ihtiyar babasının boğazına sarılmıyacağını ve fırsat anında menfaatleri için bu memleketin menfaatlerini satmıyacağını kimse iddia edemez.

Bu hususta öğrenci ana ve babalarının omuzlarına büyük vazifeler yüklenmektedir. Çocuğunun daha iyi yetişmesi için öğretmenin yapacağı ihtar ve ikazları evlâdına hakaret edildiği iddiasiyle mahkeme kapılarına kadar götüren bir ana ve baba evvelâ çocuğuna, sonra kendisine ve nihayet bu memlekete ihanet ettiğini zamanla öğrenecektir.

Çocuğu mektebe verirken hocaya, (eti senin kemiği benim) diyen ecdadımızın bu sözünde hikmetler mevcut olduğunu anlamamız lâzımdır. Bu itibarla çocuklarını kendileri, aile ve memleketleri için iyi yetiştirmek istiyen ana ve babaların öğretmenler ve okul idareleriyle samimi bir işbirliği yapmaları çok faydalı olacaktır.

Büyük fedakârlıklar istiyen bu ağır vazifeleri omuzlarında taşıyan öğretmen arkadaşlarımızın birçok dertleri olduğunu da bilmekteyiz. Kendilerinden büyük hizmetler beklediğimiz bu feragatli insanlara milletimizin verebileceği imkânlardan âzami derecede faydalanarak gerekli yardımları yapmak için kendimizi vazifeli addediyoruz.

Bu arada öğretmenin bihakkın vazifesini yapabilmesine mâni olan emir ve talimatnamelerin ve varsa kanunların tashihi hususunda bütün kuvvetimizi sarfedeceğiz.

İyi bir nesil yetiştirmek bakımından sadece öğretmen gayretinin kifayet etmiyeceğine de inanıyoruz. Bu itibarla programların salâhiyetli heyetler vasıtasiyle yeniden gözden geçirilmesine, bugünün pedagoji kaidelerine aykırı olan kitapların en kısa zamanda ıslah edilmesine, öğretmenin mümkün mertebe en iyi ders ve terbiye vasıtalariyle teçhiz edilmesine ve sebep oldukları ıstırapları müşahede ettiğimiz imtihan usul ve şekillerinin diğer memleketlerin imtihan sistemleri göz önüne alınarak değiştirilmesine bilhassa önem verilecektir.

Öğretim müesseselerimizi bugüne kadar olduğu şekilde sadece devlet daireleri için memur yetiştiren fabrikalar olmaktan çıkarıp, gençlerimizi çetin mücadelelerin cereyan ettiği hayata mücadeleci unsurlar olarak katacak müesseseler haline getirmek için gereken bütün tedbirleri alacağız.

Öğretmenlerin tâyin, nakil ve terfileri daha adilâne ve rasyonel esaslara bağlanacak ve bu husustaki tedbirler kanunlaştırılacaktır. Mahrumiyet bölgelerinde çalışmış ve muvaffak olmuş arkadaşlar, mücbir sebeplerle müsait şartlı bölgelere nakledilen öğretmenler meyanında ve sadece başarıları ve istekleri göz önünde tutularak nakledileceklerdir.

Öğretmenlerin muvaffak olup olmadıklarının tesbiti için teftiş kadrosu ve teftiş sistemi üzerinde esaslı bir şekilde durulacak ve müfettiş, basma kalıp formalitelerin ezici tahakkümünden kurtarılacaktır.

Biz müfettişimizi, her şeyden önce öğretmen ve mürebbilerimize yanıldıkları noktalarda, birer yol gösterici meslek adamı olarak telâkki edeceğiz.

Bütün bu meseleler ve maarifin diğer ana meseleleri aceleye getirilmeden ve salâhiyetli kimselerden müteşekkil heyetlerin tetkiklerinden geçirildikten sonra karar altına alınacak ve tatbik sahasına konulacaktır.

Bu arada öğretmen okullarını ve eğitim enstitülerini eğitim meselelerinin halli için birer lâboratuvar olarak kullanmaktan büyük faydalar ummaktayız. Meselâ, imtihanların tesadüf ve şans nispetini ortadan büsbütün kaldıracak objektif usulleri de bu lâboratuvarlarda deneyeceğiz.

Bu meselelerin hallinde öğretmen teşekküllerinden âzami derecede faydalanmayı düşünmekteyiz.

Talim ve Terbiye Heyetimizi, bütün bu faaliyetleri idare, ve tatbikine geçilecek kararları tesbit edecek tam salâhiyetli bir kurul haline getirmek arzu ve kararındayız.

Üzerimize aldığımız büyük vatan vazifesinin başarılmasını mümkün kılacak idealist ve vatanperver bir öğretmen kitlesinin mevcudiyetine inanıyor ve buna güveniyoruz. Bu arada, bu camianın içine hiçbir zaman Türk çocuğunun önüne öğretmen ve mürebbi olarak çıkartamıyacağımız, vatan ihanetine giden ideolojilere sapmış kimselerle, ahlâkan düşkün insanların da karışmış olduğunu maalesef görmekteyiz. Bu gibileri en kısa zamanda fakat en âdil ve esaslı bir tetkik ve tahkikten geçirmek suretiyle tasfiye etmek kararındayız ve bu işe başlamış bulunmaktayız. Şükranla kaydetmek mevki ve mecburiyetindeyiz ki, bu gibiler geniş kitlenin içinde pek mahdut sayıda bulunmaktadırlar.

Öğretmeni, öğrenci için örnek ve mürşit, cemiyet için her zaman hürmete lâyık bir insan olarak görmek istiyoruz. Bu vasıflarını her ne suretle olursa olsun kaybetmiş bir kimsenin öğretmen ve mürebbi olmasına imkân vermiyeceğiz.

Sevgili öğrencilerimiz,

Sözlerimi bitirmeden sizinle de kısaca konuşmak istiyorum.

Biliyorsunuz, aziz Atatürk bu vatanı, bu milleti ve bütün inkılâplariyle bu Cumhuriyeti siz gençlere emanet etmiştir. Bu emanete en ufak bir ihanette bulunmamak ve bu emaneti daha gürbüz, daha güzel ve daha müreffeh bir şekilde elden ele ve nesilden nesile devretmek mecburiyetindesiniz. Tarih, gençleri hakkiyle çalışmıyan ve vatanlarına sahip olmasını bilmiyen milletlerin nasıl ayaklar altında çiğnendiğini ibretle kaydetmiştir. Sizin de görüp işittiğiniz son tarih olayları bunlara yeni misaller eklemiştir.

Bu misallerden âzami derecede ders alarak, size emanet edilen bu aziz Cumhuriyeti muhafaza etmek ve yükseltmek için bütün milletlerin çocuklarından daha çok çalışmak ve vatan anaya daha çok hizmet etmek mecburiyetindesiniz.

Bütün ders yılı esnasında imkân buldukça dolaşıp sizlerle yakından tanışıp konuşacağım.

Bu konuşmalarım esnasında sizi derslerinize, not ve diploma almak için değil, memleketin istediği iyi Türk çocukları olmak için çalışırken; öğretmenlerinize muhabbet ve saygı ile bağlanmış olarak; ailelerinize hudutsuz derecede hürmetkâr ve her zaman, her yerde nezih, terbiyeli ve ahlâklı gördüğüm zaman Millî Eğitim Bakanı olarak bahtiyar olacağım.

Aziz öğretmen arkadaşlarım,

Bu ders yılında hepinize büyük vazifede başarılar dileyerek sizleri tekrar hürmetle selâmlıyorum.

Sevgili çocuklarımız,

Sizlere de Allah'tan zihin açıklığı ve muvaffakiyetler diler, gözlerinizden sevgi ile öperim.

Millî Eğitim Bakanı
Tevfik İLERİ

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ